

Impressie van de online expertsessie Infra-opgave van de toekomst, 3 november 2021

Deelnemers:

	Organisatie en functie
1.	RWS, Programma Markt in transitie
2.	RWS, kwartiermaker Klimaatadaptatie
3.	RWS, strateeg Verkeer en Watermanagement
4.	RWS, oud-DULO-coördinator, inhoudelijk coördinator Netwerk Beheer Visie
5.	Bouwend Nederland, programmamanager Innovatie
6.	Junior raadslid RLI en werkzaam bij Arcadis
7.	Motivaction, gedragsonderzoeker
8.	UvA, universitair docent planologie
9.	ING, econoom met zicht op bouw- en infrasector
10.	RVO, trekker programma digitale vaardigheden
11.	RWS, adviseur innovatie en marktgericht inkopen Grote Projecten en Onderhoud
12.	RWS, adviseur Ruimtelijke Ontwikkelingen West-Nederland Noord
13.	RWS, adviseur voor portfoliomanagers PPO
14.	RWS, NOVA, begeleider deelgroep 1
15.	RWS, NOVA, begeleider deelgroep 2
16.	RWS, organisator, begeleider deelgroep 3
17.	RWS, Projectleider Early Warning, facilitator
18.	Schrijfster toekomstverhalen, luistert mee
19.	RWS, organisator, begeleider deelgroep 4

Programma:

9:20 uur – 9:30 uur: digitale inloop

9:30 uur – 09:50 uur: Welkom. Het doel van de ochtend. Korte kennismaking Naam, functie, waarom ben je aangesloten vandaag?

09.50 uur – 10:00 uur: Inkadering verkenning, kort neerzetten van trends

10:00 uur – 10:25 uur: eerste ronde in deelgroepjes: Welk trends hebben de meeste impact op infrawerk van de toekomst, wat zijn blinde vlekken? Trends die ontbreken op de wild cards plaatsen en meningen, vragen en emoties plaatsen op de parkeer card.

10:25 uur – 10:35 uur: koffie pakken en in de chat zetten wat je kwijt wil over de 1^e ronde

10:35 uur – 11:05 uur: tweede ronde in deelgroepjes: wat zijn de rode draden (gemeenschappelijke onderwerpen), tips voor wat we anders gaan doen in 2050, waar moeten de verkenners zich verder op focussen? (zelfde deelgroepjes)

11:05 uur – 11:25 uur: hoe vond je het gesprek en wat voor interessant inzicht wil je meegeven? (plenair)

11:25 uur – 11:30 uur: afsluiting over vervolg, aha-moment

Algemene indruk

Allereerst iets over de sfeer van de bijeenkomst. De grote betrokkenheid van de deelnemers voor het vraagstuk viel ons op. Opvallend was de verantwoordelijkheid voor de sector als geheel, ondanks waar je werkt. Er bestond ook veel nieuwsgierigheid naar elkaars invalshoeken. De online gesprekken in de deelgroepen waren eigenlijk te kort om alles uit te wisselen. De padlets hielpen om toch veel vast te leggen.

Wat valt ons op?

In ronde 1 wordt gevraagd om te kiezen welke trends uit de groslijst het meest impactvol zijn op de infra-opgave van de toekomst. Wat opvalt is dat er niet duidelijk één trend uitspringt qua impact en dat bijna alle trends wel benoemd worden. Alleen biodiversiteit, platformisering van werk, drukte op de Noordzee en de impact van China zijn de enigen zonder score. Tegelijkertijd worden biodiversiteit en platformisering van werk wel als blinde vlekken bestempeld. En bij de drukte op de Noordzee wordt opgemerkt dat dit niet per se een infra-uitdaging, maar een belangenafweging is waarin nog veel niet geregeld is. Bij de blinde vlekken zijn verder de scores ook redelijk verdeeld over de trends. Alleen biodiversiteit (3x) en public value management (PVM) (2x) worden vaker genoemd. Aansluitend bij de blinde vlek voor PVM wordt de vraag gesteld: hoe ga je denken in waarden en behoeften als we aangesproken worden op resultaten in een op marktwerking gebaseerde samenleving? Er is hierbij ook aandacht voor de rol die je hebt, hoeveel invloed je hebt en het feit dat je niet invloed op alles hebt. Data, circulariteit en nieuwe technieken komen niet bij de blinde vlekken terug. Op de vraag of mensen trends missen komen er een paar clusters aan antwoorden: de sociale component van de infra-opgave (gezondheid, inclusiviteit en vervoersarmoede, welzijn en geluk, andere belangenafweging, gedrag) en het onderhoud van bestaande infra (babyboominfra, opknapbeurt, niet groei maar behoud). Eén deelnemer benadrukte het belang van focus op mobiliteitsinfra én waterinfra en dijken. Andere trends die gemist worden zijn: ruimtelijke kwaliteit, de relatie van big tech en de overheid, drukte in de ondergrond en hoe RWS de relatie met het ministerie van IenW vormgeeft.

Parkeervak (meningen, vragen, dilemma's):

- Hoe heeft de macht van Big Tech invloed op infra?
- Water en wegen stoppen niet bij beheers grenzen..... RWS/WS-en/Provincies/Gemeenten zullen gezamenlijk op moeten trekken in de Infraopgave.
- Afscheid van New Public Management: in het document wordt wel afscheid genomen van new public management, maar het document ademt nog dit gedachtengoed.
- Is ook bekend hoe proactief RWS wil zijn in het initiatief nemen op de trends?
- Hoe gaat RWS zich organiseren? Blijft de interne organisatie hetzelfde of gaat RWS de trends volgen (project en talentgericht werken)?
- MvdT gelooft niet meer in autoriteit en hiërarchie. Organisatiestructuur van RWS is hier nog wel helemaal op gebaseerd.
- Veel trends in het document worden negatief aangevlogen: als potentieel risico en gericht op complexiteitsreductie. Je kan het ook omdraaien: zie het als kans. Voorbeeld: noodzaak tot klimaatadaptatie als aanjager van duurzame verstedelijking
- Veel is gericht op risicomijdend gedrag. Dat beperkt enorm de potentiële ontwikkelingen.

In ronde 2 zijn we op zoek gegaan naar gemeenschappelijke thema's in de trends, wat we anders gaan doen, waar we afscheid van nemen en waar we onze verkenning op kunnen richten.

Onderstaand –bulletgewijs- een aantal opvallende uitkomsten.

Gemeenschappelijke thema's:

- Het systeemvraagstuk; je moet steeds vaker met meerdere partijen om de tafel om tot actie en/of resultaat te komen.
- Toenemende mate vervlochtenheid van problemen en oplossingen; zogenaamde wicked problems.
- Polarisatie tussen behoeften en belangen. Je kan niet meer èn èn doen.
- Noodzaak tot samenwerken in nieuwe vormen met nieuwe partners.
- Met de georganiseerde burger krijgt RWS veel meer mee te maken. Mensen kunnen niet meer combineren tot een gezamenlijk belang. De vraag is daarbij met wie praat je?
- Het denken vanuit gebieden wordt veel dominanter (en minder vanuit lijnen).
- Starten vanuit het bestaande en niet vanuit aanleg.
- Natuur-, ruimte en grondstoffengebruik, ondersteunt door technologie en data ten behoeve van de welvaart/welzijn van de eindgebruiker/burger.
- Maatschappelijke meerwaarde komt centraal te staan.
- Brede welvaart is meer welzijn. Welzijn is beter woord. Groeiende aandacht voor belang van duurzaamheid, maar niet bij iedereen. Want rondkomen en overleven en een meer materialistische instelling staat nu voorop bij groeiende groep mensen.
- Nog onduidelijk is de ontwikkeling van het mobiliteitsgedrag (oa. als gevolg van verregaande digitalisering).
- Samenwerking, brede aanpak, bundelen en belangenafweging.
- Bepalen van de gedragscomponent.

Anders doen in 2050:

- Proactief bemoeien met maatschappelijke transitie: onderlaag meer sturend.
- Bouw ontwerpt niet zelf. Dat maakt het lastig om te innoveren. Elke keer moet je het net weer iets anders bouwen, waardoor je hier geen machines op kunt kopen of kunt ontwikkelen. Standaardiseren zou helpen.
- Afscheid van materiaal eigendom; meer deelproducten.
- Bouwen / asfalt draaien / vaarwegaanpassing als standaard oplossing voor het mobiliteitsvraagstuk. Infrastructuur staat niet meer op zichzelf, maar is onderdeel van brede maatschappelijke behoefte. Infra (multimodaal) als drager voor verplaatsing, gedrag, energietransitie, woningbouw aanpassing, goederen op de juiste plek etc.
- Brede interdisciplinaire samenwerking. Meer denken vanuit de maatschappelijke opgave, dan vanuit het probleem wat voor ligt. Hoe verbind je je met partijen om je te verbinden aan de opgaven, los van waar je in dienst bent?
- Stoppen met meer, meer, meer.
- Uitgangspunt is groene kenniseconomie met brede welvaart voor de toekomst van NL; vooralsnog een realistisch uitgangspunt; maar er zijn andere scenario's denkbaar; mainport en logistic hub bijvoorbeeld.
- Over de rol die RWS in de infra-opgave van de toekomst kan spelen zijn verschillende ideeën. Richten we ons primair op de veiligheid en grootschalige landinrichting van NL? Gaan we ook digitale assets beheren? Of blijven de huidige netwerken centraal staan? Denken we aan de voorkant mee bij ruimtelijke ontwikkelingen? De vraag of RWS een publieke dienstverlener is of een uitvoerder van beleid komt op tafel. Deze keuze heeft nogal consequenties. Als je je opstelt als publieke dienstverlener dan stel je veel meer de omgeving centraal in jouw werk, terwijl als je uitvoerder bent dan wacht je op een opdracht vanuit beleid. Als je niet weet waar je van bent dan ga je sturen op eigen resultaat.
- Meer public value management en minder in de productie stand. Hoe stuur je en verantwoord je dit? Wanneer doe je je werk goed vanuit perspectief van waarde creatie?

Vraagstukken om zaken meetbaar te maken nemen toe bij consultancy. Hoe softer wat je doet des te harder de kpi's worden. Vragen om abstracte waarde in targets uit te drukken neemt toe.

- Deelmobiliteit is belangrijk maar loopt nog niet storm (sinds 6 jaar gemeten). Gaat dit grote vormen aannemen? Voor de auto is dit lastig te voorspellen en is ook gekoppeld aan de levensfase. Zekerheid willen van het kunnen gebruiken van de auto. Dit kan opschuiven afhankelijk van bijvoorbeeld de beschikbaarheid. De groep die nu opgroeit met deelscooters staat hier vast meer voor open. De nieuwe generatie zal anders omgaan met omgeving (maar niet iedereen, wel groeiende groep) en dat heeft invloed op het kijken naar infra.
- Ruimte opgave wél opnemen in de infra-aanleg en –beheer.

Vervolg verkenning op richten:

- Instituut RWS moderniseren. De huidige structuur (cultuur?) past niet goed op hoe de maatschappij werkt en wat de maatschappij vraagt/ zal werken en zal vragen.
- Aandacht voor de rol die RWS in de toekomst heeft of wil nemen.
- Mens niet langer centraal, maar ook de natuur en/of ecosystemen.
- Betrek andere overheden in de planvorming en de uitvoering van je werk.
- Medewerker van de toekomst; hoe beweegt deze zich?
- Herijking van de balans tussen economie en ecologie.
- Kijk uit met alles willen doen: wat zijn je 'spheres of influence'.
- Bouwen met Natuur/nature-based solutions.
- Leefbaarheid, gezondheid en (ruimtelijke) kwaliteit.
- If trend >2050 zeespiegelstijging.
- Vooral in gesprek blijven met onze partners, het 'Hoe' moeten we immers samen met hen invullen.
- Positie in de samenleving herdefiniëren.

Afsluitende opmerkingen in plenaire deel:

- Maurice: aanbod om verder te praten over hoe de bouw georganiseerd is.
- Eva: veel inspiratie om verschillende perspectieven op de infra-opgave te horen. Behoefte om vanuit de toekomst te redeneren bij grootschalige veranderingen.
- Dick: wereld buiten de onze, benadrukt het gebruik van (de juiste) taal om mensen/groepen niet uit te sluiten.
- Infrastructuur: hoe breed gedefinieerd. Visie: waar zijn we daadwerkelijk van?
- Denise: komen de trends op ons af of maken we ze mede. Ga je uit van publieke waarde? (gezamenlijkheid)
- Opgave centraal: hoe regel je dat?

Links naar de padlets

[Deelgroep 1](#)

[Deelgroep 2](#)

[Deelgroep 3](#)

[Deelgroep 4](#)